

ความเห็นส่วนตัว
ของ นายอุดม รัฐอมฤต ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๑๒/๒๕๖๗

เรื่องพิจารณาที่ ๓/๒๕๖๗

วันที่ ๑๘ เดือน มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๖๗

ระหว่าง { ศาลแพ่ง
-

ผู้ร้อง

ผู้ถูกร้อง

ศาลแพ่งส่งคำโต้แย้งของผู้คัดค้าน (นางนภา แสนศิริปัญญา) เพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณา
วินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๒ ข้อเท็จจริงตามหนังสือส่งคำโต้แย้งและเอกสารประกอบสรุปได้ดังนี้

พนักงานอัยการสำนักงานคดีพิเศษ ฝ่ายคดีพิเศษ ๓ สำนักงานอัยการสูงสุด เป็นผู้ร้อง ยื่นคำร้อง
ต่อศาลแพ่ง ขอให้ศาลแพ่งมีคำสั่งให้ทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดของนายวันดี พึ่งสิงห์
กับพวก ตกเป็นของแผ่นดิน ความว่า สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (สำนักงาน ป.ง.)
ได้รับรายงานจากสำนักงานศุลกากรท่าอากาศยานดอนเมืองว่า เมื่อวันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๖๒
เจ้าหน้าที่ศุลกากร สำนักงานศุลกากรท่าอากาศยานดอนเมือง ตรวจค้นกระเป๋าสัมภาระของ
นายวันดี พึ่งสิงห์ ที่เดินทางจากประเทศญี่ปุ่น พบธนบัตรญี่ปุ่นฉบับละหนึ่งหมื่นเยน จำนวน ๓,๓๐๐ ฉบับ
รวมเป็นเงิน ๓๓,๐๐๐,๐๐๐ เยน (คิดเป็นเงินสกุลบาทไทยประมาณ ๙,๖๓๑,๔๒๓.๕๗ บาท)
จึงยึดไว้เป็นของกลางและแจ้งข้อกล่าวหาให้นายวันดี พึ่งสิงห์ ทราบว่าเป็นการนำเงินตราต่างประเทศอันมี
มูลค่ารวมเกินกว่าหนึ่งหมื่นห้าพันดอลลาร์สหรัฐหรือเทียบเท่าเข้ามาในราชอาณาจักร
โดยไม่แจ้งรายการเกี่ยวกับเงินตราต่างประเทศต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ศุลกากร และมีการรายงาน
การดำเนินการดังกล่าวไปยังสำนักงาน ป.ง. ต่อมาคณะกรรมการเปรียบเทียบตามพระราชบัญญัติศุลกากร
พ.ศ. ๒๕๖๐ พิจารณาแล้วเห็นว่ากรณีดังกล่าวเป็นความผิดฐานปฏิบัติพิธีการศุลกากรไม่ถูกต้อง
ตามพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๒ พระราชบัญญัติควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน
พุทธศักราช ๒๔๘๕ มาตรา ๔ มาตรา ๘ และมาตรา ๘ ทวิ กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์
เกี่ยวกับการส่งหรือนำเงินตราเงินตราต่างประเทศ และตราสารเปลี่ยนมือ ออกไปนอกหรือเข้ามาในประเทศ

พ.ศ. ๒๕๕๙ และประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง การควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน (ฉบับที่ ๖) จึงมีมติเห็นควรระงับคดีโดยปรับเป็นเงินจำนวน ๒๐,๐๐๐ บาท และให้ปฏิบัติพิธีการศุลกากรให้ถูกต้อง ครบถ้วน พร้อมคืนเงินดังกล่าวตามประมวลระเบียบปฏิบัติศุลกากร พ.ศ. ๒๕๖๐ แต่ต่อมาคณะกรรมการธุรกรรมตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ พิจารณาแล้วเห็นว่า เงินจำนวนดังกล่าวเป็นของผู้คัดค้านซึ่งได้มาจากการประกอบอาชีพที่ประเทศญี่ปุ่น ผากมาให้กับบุตรชายและพี่สาวของผู้คัดค้านเพื่อเป็นค่าเลี้ยงดู แต่การกระทำดังกล่าวเป็นความผิด เกี่ยวกับการลักลอบหนีศุลกากรตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร อันเป็นความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติ ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓ วรรคหนึ่ง (๗) จึงมีมติให้ยึดเงินดังกล่าว ไว้ชั่วคราวและให้เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินส่งเรื่องให้พนักงานอัยการ พิจารณายื่นคำร้องขอให้ศาลแพ่งมีคำสั่งให้ทรัพย์สินดังกล่าวตกเป็นของแผ่นดินตามพระราชบัญญัติป้องกัน และปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔๙ วรรคหนึ่ง

ระหว่างการพิจารณาคดีของศาลแพ่ง ผู้คัดค้านโต้แย้งว่า พระราชบัญญัติควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน พุทธศักราช ๒๔๘๕ มาตรา ๖/๑ และมาตรา ๘ ทวิ บัญญัติให้ถือว่าเงินตราต่างประเทศเป็น “ของ” ตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร ทำให้ความผิดดังกล่าวเป็นความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกัน และปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓ วรรคหนึ่ง (๗) ด้วย เป็นการขยายความหมาย ของคำว่า “ของ” ตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร เป็นเหตุให้บุคคลต้องรับโทษหนักขึ้น ขัดต่อ หลักนิติธรรม เพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ กระทบต่อศักดิ์ศรี ความเป็นมนุษย์ เป็นบทบัญญัติที่ให้อำนาจแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ศุลกากรในการพิจารณาผู้กระทำความ ผิดที่เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมด้วยเหตุแห่งสถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม เป็นข้อสันนิษฐานตามกฎหมายให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินซึ่งเป็นโทษทางอาญาโดยพนักงานอัยการ ไม่ต้องพิสูจน์ให้เห็นถึงการกระทำหรือเจตนาของผู้คัดค้าน และกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพในการใช้สอย ทรัพย์สินของผู้คัดค้าน ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๙ และมาตรา ๓๗ ผู้คัดค้านขอให้ศาลแพ่งส่งคำโต้แย้งดังกล่าวต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัย ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๒

ศาลแพ่งเห็นว่า ผู้คัดค้านโต้แย้งว่าพระราชบัญญัติควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน พุทธศักราช ๒๔๘๕ มาตรา ๖/๑ และมาตรา ๘ ทวิ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๙ และมาตรา ๓๗ ซึ่งศาลแพ่งจะใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวบังคับแก่คดี

และยังไม่มีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินี้ จึงส่งคำโต้แย้งดังกล่าว ต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๒ วรรคหนึ่ง

ประเด็นวินิจฉัย

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาเบื้องต้นว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจรับคำโต้แย้งของผู้คัดค้าน ไว้พิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๒ วรรคหนึ่ง หรือไม่ เห็นว่าพระราชบัญญัติควบคุม การแลกเปลี่ยนเงิน พุทธศักราช ๒๔๘๕ มาตรา ๖/๑ และมาตรา ๘ ทวิ เป็นบทบัญญัติที่ศาลแพ่งจะใช้บังคับแก่คดี และยังไม่มีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับ บทบัญญัตินี้ เมื่อผู้คัดค้านโต้แย้งพร้อมด้วยเหตุผลว่าบทบัญญัติดังกล่าวขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ แต่ได้แสดงเหตุผลประกอบคำโต้แย้งว่าบทบัญญัติดังกล่าวขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๙ และมาตรา ๓๗ เพียงบางส่วน ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีคำสั่งรับไว้พิจารณา เฉพาะประเด็นว่า พระราชบัญญัติควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน พุทธศักราช ๒๔๘๕ มาตรา ๖/๑ และมาตรา ๘ ทวิ ขัด หรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ วรรคหนึ่งและวรรคสาม มาตรา ๒๙ วรรคสอง และมาตรา ๓๗ วรรคหนึ่งและวรรคสอง หรือไม่

ความเห็น

พระราชบัญญัติควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน พุทธศักราช ๒๔๘๕ เป็นกฎหมายหลัก ในการควบคุมจำกัด หรือห้ามการปฏิบัติกิจการที่เกี่ยวกับการแลกเปลี่ยนเงิน หรือมีเงินตราต่างประเทศ เข้ามาเกี่ยวข้องและกำหนดบทลงโทษแก่ผู้ที่ปฏิบัติฝ่าฝืนกฎหมาย ประกาศ หรือคำสั่ง โดยมีเจตนารมณ์ เพื่อรวบรวมเงินตราต่างประเทศไว้ในแหล่งกลาง ควบคุมการใช้จ่ายเงินตราต่างประเทศให้เป็นไป ในทิศทางที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม โดยให้มีการชำระเงินในต่างประเทศได้เฉพาะกิจการที่จำเป็น เพื่อป้องกันการโอนทุนออกนอกประเทศ และเพื่อรักษาค่าเงินบาทหรืออัตราแลกเปลี่ยนไว้ให้มั่นคง ซึ่งมีการแก้ไขเพิ่มเติมในเวลาต่อมาหลายครั้งเพื่อให้เกิดความเหมาะสมและทันต่อกาลสมัย มาตรา ๖/๑ บัญญัติเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๙ เพื่อปฏิบัติ ให้เป็นไปตามพันธกรณีที่ประเทศไทยในฐานะสมาชิกองค์กรต่อต้านการฟอกเงินเอเชียแปซิฟิก (Asia/Pacific Group on Money Laundering : APG) ต้องเข้ารับการประเมินการปฏิบัติ ตามมาตรฐานสากลด้านการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและการต่อต้านการสนับสนุนทางการเงิน แก่การก่อการร้าย (Anti - Money Laundering and Combating the Financing of

Terrorism : AML/CFT) ซึ่งกำหนดให้แต่ละประเทศต้องมีมาตรการเพื่อตรวจค้นการขนส่งเงินตรา และตราสารเปลี่ยนมือผู้ถือระหว่างประเทศ ทั้งนี้ การขนส่งเงินตราหรือตราสารที่ออกให้แก่ผู้ถือที่เปลี่ยนมือได้ข้ามแดนที่มีมูลค่าเกินกว่า ๑๕,๐๐๐ ดอลลาร์/ยูโร ต้องยื่นสำแดงข้อเท็จจริงต่อหน่วยงานที่มีอำนาจจึงจำเป็นต้องมีมาตรการรองรับเพื่อให้ประเทศไทยมีการปฏิบัติทั้งทางด้านกฎหมายและการตรวจสอบในเรื่องดังกล่าวให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล ซึ่งหากผลประเมินพบว่าประเทศไทยไม่มีกฎหมายและการปฏิบัติที่เป็นไปตามมาตรฐานสากลในเรื่องดังกล่าวก็จะถูกกำหนดให้เป็นประเทศที่มีความเสี่ยงต่อการฟอกเงินและการก่อการร้าย รวมถึงมาตรา ๘ ทวิ บัญญัติเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน พุทธศักราช ๒๕๔๕ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๗ เพื่อให้บทบัญญัติตามกฎหมายมีความชัดเจนและแก้ไขปัญหาในทางปฏิบัติที่กรมศุลกากรไม่สามารถรับเงินตราจากบุคคลที่ลักลอบส่งหรือนำเงินตราออกไปนอกหรือเข้ามาในประเทศโดยผิดกฎหมาย ซึ่งแต่เดิมกรมศุลกากรถือปฏิบัติมาโดยตลอด การกระทำดังกล่าวจึงไม่เป็นความผิดและไม่ใช่ของอันต้องพึงรับตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากรตามแนวคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๗๕๘/๒๕๒๕ รวมถึงบทบัญญัติแห่งกฎหมายไม่ได้ให้อำนาจอย่างชัดเจนแก่เจ้าหน้าที่ศุลกากรในการริบหรืออายัดเงินตราหรือเงินตราต่างประเทศเข้ามาในราชอาณาจักร ส่งผลให้ต้องมีการบัญญัติเงินตราเป็นของอันต้องพึงรับตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร มาตรา ๘ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน พุทธศักราช ๒๕๔๕ แก้ไขเพิ่มเติมปี พ.ศ. ๒๕๒๗ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ศุลกากรมีอำนาจตามกฎหมายในการริบทรัพย์สินโดยผู้ขนเงินตราหรือเงินตราต่างประเทศมูลค่าเกินกว่าที่กฎหมายกำหนดและมีได้แจ้งเจ้าหน้าที่ศุลกากร

ข้อโต้แย้งของผู้คัดค้านที่ว่า พระราชบัญญัติควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน พุทธศักราช ๒๕๔๕ มาตรา ๖/๑ และมาตรา ๘ ทวิ เป็นบทบัญญัติที่ให้ถือว่าเงินตราต่างประเทศเป็นของตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร ทำให้ความผิดดังกล่าวเป็นความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓ วรรคหนึ่ง (๗) เป็นกรณีที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ วรรคหนึ่งและวรรคสาม มาตรา ๒๙ วรรคสอง และมาตรา ๓๗ วรรคหนึ่ง และวรรคสอง นั้น เห็นว่า พระราชบัญญัติควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน พุทธศักราช ๒๕๔๕ มาตรา ๖/๑ และมาตรา ๘ ทวิ เป็นบทบัญญัติที่ให้นิยามว่าเงินตราต่างประเทศเป็นของตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร ซึ่งได้ให้อำนาจพนักงานศุลกากรสามารถมีอำนาจในการตรวจยึดเงินตราต่างประเทศที่เกินกว่ากฎหมายกำหนด โดยอาศัยอำนาจของกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการส่งหรือนำเงินตรา เงินตราต่างประเทศ และตราสารเปลี่ยนมือ ออกไปนอกหรือเข้ามาในประเทศ

พ.ศ. ๒๕๕๙ และอำนาจตามความในมาตรา ๖/๑ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน พุทธศักราช ๒๔๘๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๒๗ ทั้งนี้ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังได้ออกกฎกระทรวงไว้เป็นหลักว่า บุคคลใดส่งหรือนำเงินตราหรือเงินตราต่างประเทศที่เป็นธนบัตรหรือเหรียญกษาปณ์อันมีมูลค่ารวมเกินจำนวนที่รัฐมนตรีกำหนดโดยราชกิจจานุเบกษา เป็นจำนวนเงินตราต่างประเทศที่เป็นธนบัตรหรือเหรียญกษาปณ์อันมีมูลค่ารวมกันแล้วเกินกว่าหนึ่งหมื่นห้าพันดอลลาร์สหรัฐหรือเทียบเท่า ตามข้อ ๑ (๒) แห่งประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง การควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน (ฉบับที่ ๖) ออกไปนอกหรือเข้ามาในประเทศ ต้องแจ้งรายการเกี่ยวกับเงินตราหรือเงินตราต่างประเทศต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ศุลกากรในขณะที่ผ่านศุลกากรทุกแห่ง

ประเด็นที่หนึ่ง ตามหลักกฎหมายได้ให้อำนาจเจ้าหน้าที่ศุลกากรมีอำนาจในการริบทรัพย์จำนวนเงินตราและเงินตราต่างประเทศที่มีจำนวนเงินมากกว่าที่กฎหมายกำหนด คือ มีมูลค่ารวมกันแล้วเกินกว่าหนึ่งหมื่นห้าพันดอลลาร์สหรัฐหรือเทียบเท่า เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ศุลกากรได้กระทำการริบทรัพย์สิ้นแล้วในขั้นต้น ต้องแจ้งรายการเกี่ยวกับเงินตรา เงินตราต่างประเทศ ที่เข้ามาในประเทศหรือออกนอกประเทศ ตามมาตรา ๑๕/๑ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๘ ขั้นตอนต่อมาสำนักงาน ปปง. มีหน้าที่และอำนาจในการตรวจสอบเพื่อดำเนินการกับทรัพย์สินตามประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เรื่อง หลักเกณฑ์และเงื่อนไขเกี่ยวกับลักษณะการกระทำความผิดตามมาตรา ๕๘ วรรคสอง กำหนดให้ สำนักงาน ปปง. พิจารณาว่าการกระทำผิดเข้าลักษณะที่อาจส่งผลกระทบต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน และความมั่นคงของประเทศ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ หรือระบบเศรษฐกิจการคลังของประเทศ หรือเป็นการกระทำความผิดข้ามชาติ หรือเป็นการกระทำขององค์กรอาชญากรรมหรือผู้ทรงอิทธิพลที่สำคัญ ตัวการ ผู้ใช้ หรือผู้สนับสนุน หรือไม่ โดยให้คำนึงถึงข้อเท็จจริงและเงื่อนไขอย่างหนึ่งอย่างใดต่อไปนี้ ประกอบด้วย คือ ๑. ปราบปรามความเสียหายหรือมูลค่าของทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำผิดตั้งแต่ห้าแสนบาทขึ้นไป ๒. เกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐเมื่อเทียบกับความเสียหายหรือมูลค่าทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำผิด ๓. มีลักษณะการกระทำผิดที่ร้ายแรงอันกระทบต่อความรู้สึกของประชาชนส่วนมาก หรือก่อให้เกิดความเสียหายอย่างรุนแรงต่อประเทศหรือประชาชนเป็นจำนวนมาก ๔. เป็นความผิดที่มีความซับซ้อนหรือดำเนินการในรูปแบบเครือข่ายหรือขบวนการ จากหลักเกณฑ์ข้างต้นเมื่อคณะกรรมการธุรกรรมมีหลักฐานอันควรเชื่อ

ได้ว่าทรัพย์สินนั้นเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด ให้เลขาธิการ ปปง. ส่งเรื่องให้พนักงานอัยการพิจารณาเพื่อยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้ทรัพย์สินนั้นตกเป็นของแผ่นดินโดยเร็ว

อย่างไรก็ดี มีข้อสังเกตว่า ในการพิจารณาดำเนินการริบทรัพย์สินตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ ในกรณีการขนเงินตราต่างประเทศเกินกว่าที่กฎหมายกำหนด โดยไม่ได้รับอนุญาต ซึ่งเป็นความผิดมูลฐานที่อาจพิจารณาดำเนินการตามกฎหมายต่อไปได้นั้น การดำเนินการตามกฎหมายดังกล่าวย่อมพิจารณาจากลักษณะของการกระทำความผิดเป็นกรณี ๆ ไป โดยคำนึงถึงมูลค่าของเงินตราต่างประเทศที่มีการนำเข้าและลักษณะการกระทำที่แสดงเจตนาทุจริตตามเจตนารมณ์ของการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินเป็นสำคัญ ในบางกรณีการขนเงินตราต่างประเทศแม้จะมีมูลค่ามากกว่าที่กฎหมายกำหนดโดยมิได้แจ้งเจ้าหน้าที่ศุลกากร แต่มูลค่าที่เกินนั้นเป็นจำนวนเงินไม่มาก กรณีเช่นนี้ย่อมไม่มีเหตุที่จะบังคับใช้มาตรการริบทรัพย์สิน เนื่องจากพฤติการณ์ของผู้กระทำความผิดมิได้แสดงให้เห็นว่าจำเป็นต้องใช้มาตรการตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินนั่นเอง

ดังนั้น สามารถสรุปได้ว่าผู้ขนเงินตราหรือเงินตราต่างประเทศเข้ามาในประเทศเกินกว่ามูลค่าที่กฎหมายกำหนดและมีได้แจ้งเจ้าหน้าที่ศุลกากรต้องได้รับการตรวจยึดหรืออายัดทรัพย์สินทุกกรณี อันเป็นการได้รับการปฏิบัติเสมอกันภายใต้กฎหมาย รวมถึงการดำเนินการอย่างเท่าเทียมตามมาตรการของพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งเป็นกฎหมายที่มุ่งป้องกันสังคมจากการก่ออาชญากรรมที่ส่งผลกระทบร้ายแรงและก่อความเสียหายต่อประชาชนในวงกว้าง บทกฎหมายที่ได้กล่าวมาข้างต้นมิได้เปิดให้เจ้าหน้าที่ศุลกากรมีดุลพินิจในการเลือกปฏิบัติในการดำเนินการ จึงไม่เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลแต่อย่างใด เพราะฉะนั้น พระราชบัญญัติควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน พุทธศักราช ๒๔๘๕ มาตรา ๖/๑ และมาตรา ๘ ทวิ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ วรรคหนึ่งและวรรคสาม

ประเด็นที่สอง ผู้ทำธุรกรรมซึ่งถูกสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินยังคงมีสิทธิในการแสดงหลักฐานว่าเงินหรือทรัพย์สินในการทำธุรกรรมนั้นมีใช้ทรัพย์สินที่เกิดจากการกระทำความผิดเพื่อให้ได้ทรัพย์สินของตนเองคืนได้ใน ๓ กรณี คือ กรณีแรก การแสดงหลักฐานว่าเงินหรือทรัพย์สินในการทำธุรกรรมนั้นมีใช้ทรัพย์สินที่เกิดจากการกระทำความผิดต่อคณะกรรมการธุรกรรมเพื่อให้มีคำสั่งเพิกถอนการยึดหรืออายัดทรัพย์สินของตน กรณีที่สอง ถ้าเป็นกรณีพนักงานอัยการมีหน้าที่พิจารณาเรื่องที่ส่งจากเลขาธิการ ปปง. จากหลักฐานที่มีเหตุอันควรเชื่อนั้น ในกรณีที่พนักงานอัยการเห็นว่าเรื่องดังกล่าวหลักฐานยังไม่สมบูรณ์เพียงพอที่จะยื่นคำร้อง พนักงานอัยการต้องรีบแจ้งให้เลขาธิการ ปปง. ทราบ

เพื่อดำเนินการต่อไปโดยต้องระบุนายหลักฐานที่ไม่สมบูรณ์นั้นให้ครบถ้วนในคราวเดียวกัน ตามมาตรา ๔๙ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ เมื่อศาลมีคำสั่งรับพิจารณาเรื่องให้ทรัพย์สินนั้นตกเป็นของแผ่นดิน ผู้ซึ่งอ้างว่าเป็นเจ้าของทรัพย์สินที่พนักงานอัยการร้องขอให้ตกเป็นทรัพย์สินของแผ่นดินสามารถยื่นคำร้องก่อนศาลมีคำสั่งให้ทรัพย์สินนั้นตกเป็นของแผ่นดิน โดยแสดงให้เห็นว่า ตนเป็นเจ้าของที่แท้จริง และทรัพย์สินนั้นไม่ใช่ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด หรือตนเป็นผู้รับโอนโดยสุจริตและมีค่าตอบแทน หรือได้มาโดยสุจริต และตามสมควรในทางศีลธรรมอันดีหรือในทางกุตลสาธาณะ และกรณีที่สาม การใช้สิทธิภายหลังจากที่ศาลมีคำสั่งในการยึดหรืออายัดทรัพย์สินให้ทรัพย์สินนั้นตกเป็นของแผ่นดินแล้ว สิทธิของผู้ทำธุรกรรม ซึ่งถูกสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สิน หรือผู้มีส่วนได้เสียในทรัพย์สิน หรือสิทธิของผู้ซึ่งอ้างว่าเป็นเจ้าของทรัพย์สินหรือผู้ซึ่งอ้างว่าเป็นผู้มีส่วนได้เสียในทรัพย์สินนั้นยังไม่ได้หมดไปแต่อย่างใด พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๕๓ เปิดโอกาสให้เจ้าของทรัพย์สินผู้รับโอนหรือผู้มีส่วนได้เสียในทรัพย์สินสามารถใช้สิทธิในการยื่นคำร้องต่อศาล โดยพิสูจน์ให้เห็นว่าไม่สามารถยื่นคำร้องคัดค้านเข้ามาในระหว่างการพิจารณาได้ทัน เพราะไม่ทราบถึงประกาศหรือหนังสือแจ้งของเลขาธิการ ป.ง. หรือมีเหตุขัดข้องอันสมควรประการอื่น แต่มีเงื่อนไขเกี่ยวกับระยะเวลาในการยื่นคำร้องว่าจะต้องยื่นคำร้องต่อศาลภายในกำหนดเวลา ๑ ปีนับแต่คำสั่งศาลให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน ทั้งนี้ ถ้าคำร้องได้แสดงให้เห็นถึงเหตุที่กำหนดไว้ในมาตรา ๕๐ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ ศาลจะสั่งคืนทรัพย์สินนั้น หรือศาลจะกำหนดเงื่อนไขในการคุ้มครองสิทธิของผู้มีส่วนได้เสีย หากไม่สามารถคืนทรัพย์สินหรือคุ้มครองสิทธิได้ ให้ใช้ราคาหรือค่าเสียหายแทน แล้วแต่กรณี

ดังนั้น ข้ออ้างที่พนักงานเจ้าหน้าที่ตุลาการจะยึดหรืออายัดทรัพย์สินของบุคคลโดยให้พนักงานอัยการร้องขอให้ศาลสั่งให้ทรัพย์สินนั้นตกเป็นของแผ่นดิน ถือเป็นข้อสันนิษฐานตามกฎหมายให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินซึ่งเป็นโทษทางอาญาโดยพนักงานอัยการไม่ต้องพิสูจน์ให้เห็นถึงการกระทำหรือเจตนาของผู้คัดค้าน และกระทบสิทธิในการใช้สอยทรัพย์สินของผู้คัดค้านนั้น ข้ออ้างของผู้คัดค้านฟังไม่ขึ้น เหตุจากกฎหมายได้เปิดช่องให้ผู้คัดค้านมีสิทธิในการพิสูจน์ความเป็นเจ้าของที่แท้จริงหรือไม่ใช่ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด หรือในกรณีที่เป็นผู้รับโอน ต้องรับโอนมาโดยสุจริต และตามสมควรในทางศีลธรรมอันดีหรือในทางกุตลสาธาณะ แสดงว่าผู้พิพากษาและพนักงานอัยการมีหลักเกณฑ์ที่ศาลใช้ในการรับฟังพยานหลักฐานตามกรอบที่กฎหมายบัญญัติไว้ รวมถึงกรณีที่บทบัญญัติตามกฎหมายให้อำนาจรัฐในการป้องกันกระทำความผิดที่จะเกิดขึ้น เมื่อชั่งน้ำหนักกับประโยชน์

ส่วนบุคคลและประโยชน์สาธารณะแล้ว เห็นว่าบทบัญญัติดังกล่าวเป็นมาตรการป้องกันและปราบปราม การฟอกเงินอันเป็นไปตามหลักการที่ได้รับการยอมรับเป็นมาตรฐานสากล ให้รัฐอาจดำเนินการ ต่อทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดได้ด้วยมาตรการริบทรัพย์สินที่บุคคลนั้นไม่อาจพิสูจน์ว่า มิได้มีเจตนากระทำความผิดอันเป็นมาตรการริบทรัพย์สินที่มีใช้โทษทางอาญา มาตรการดังกล่าว จึงไม่ขัดกับหลักที่ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าบุคคลเป็นผู้บริสุทธิ์ซึ่งเป็นหลักการคุ้มครองสิทธิของบุคคล ในคดีอาญาและการจำกัดสิทธิในการใช้และครอบครองทรัพย์สินของบุคคลเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ เพื่อประโยชน์ในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินซึ่งได้บัญญัติขั้นตอนการดำเนินการ ที่แม้มีการจำกัดสิทธิของบุคคลในทางทรัพย์สิน แต่ก็มีมาตรการที่ให้หลักประกันที่เพียงพอแก่บุคคล ที่ได้รับผลกระทบเพื่อยืนยันการเป็นเจ้าของทรัพย์สินที่ไม่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดโดยเจตนาไว้ด้วย ดังนั้น พระราชบัญญัติควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน พุทธศักราช ๒๔๘๕ มาตรา ๖/๑ และ มาตรา ๘ ทวิ ซึ่งบัญญัติให้ถือว่าเงินตราต่างประเทศเป็น “ของ” ตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร อันทำให้ความผิดกรณีนำเงินตราต่างประเทศอันมีมูลค่ารวมเกินกว่าหนึ่งหมื่นห้าพันดอลลาร์สหรัฐ หรือเทียบเท่าเข้ามาในราชอาณาจักรโดยไม่แจ้งรายการเกี่ยวกับเงินตราต่างประเทศต่อพนักงาน เจ้าหน้าที่ศุลกากรเป็นความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓ วรรคหนึ่ง (๗) ด้วย เป็นบทบัญญัติซึ่งไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙ วรรคสอง และมาตรา ๓๗ วรรคหนึ่งและวรรคสอง

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงเห็นว่า พระราชบัญญัติควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน พุทธศักราช ๒๔๘๕ มาตรา ๖/๑ และมาตรา ๘ ทวิ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ วรรคหนึ่งและวรรคสาม มาตรา ๒๙ วรรคสอง และมาตรา ๓๗ วรรคหนึ่งและวรรคสอง

(นายอุดม รัฐอมฤต)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ